

КОВАЛЬ СВОГО ЩАСТЯ

Микола Михайлович Безушко - один із найкolorитніших мешканців Морочного, найяскравіший представник автентики цього населеного пункту. Майстер ковальської справи, народний умілець і просто щирий співрозмовник, котрому є що повідати про своє життя, завдовжки у 80 літ.

9стор.

КОВАЛЬ СВОГО ЩАСТЯ

Наш край з діда-прадіда славетний своїми працелюбними людьми. Тими, хто завчасу будить сонце, бо пора вже приступати до роботи. Тими, на чії плечі пада коліскою місяць. Микола Михайлович Безушко – найвідоміший морочнівський коваль - один із яскравих представників когорти невтомних трударів-полісян. І хоча сива зозуленька у зеленочубих гайках уже нарахувала чоловікові вісімдесят, та ще й з гаком літ, його невгамовності може позаздрити будь-хто з молодих.

Світлої днини, без попередження про візит, діда Безушка застати вдома - марна справа. Непосидючий чоловік морочнівський коваль. Попри поважний вік, руки все шукають якогось заняття. Осідлавши подарованого синами скутера, поспішає до лісу за грибами, торує свій шлях до заростей верболозу – треба ж наготувати матеріал на кошики. То осіннього дня. А як завесніє – у Миколи Михайловича завжди день відкритих дверей. Усім треба поміч вправного коваля. Тому плуга підправити, комусь соху підладити. А вже таких сап та копаниць, як у діда Безушка, в усій довкрузі не знайдеш. Що вже за робота в майстра – замилуєшся! Воно й не дивно: сорок літ, як один день, давав життя місцевій колгоспній кузні. Трудився на совість, бо вона для нього мірило найбільших людських чеснот. За те й шанували його односельчани, та й понині з повагою відносяться в Морочному до старого майстра. А вже як хто захоче в розмові щирій душу відвести, слово яке дотепне почути – ліпшого співрозмовника від діда Безушка не віднайти.

Доводилось і мені кілька разів побувати в товаристві Миколи Михайловича. Бесід тоді не правили. Натомість щиро рукоплескала таланту троїстого музики. Дідусь із таким завзяттям вигравав на барабані, що ноги мимоволі просились у танок. Кажуть, у минулі роки не одне весілля в своєму селі, та й сусідніх, відіграв. Аж на Волині його барабан чули. Без участі

очей з його роботи не звожу. Й милішого заняття для мене на світі нема. Коваль той з батьком моїм дружив.

- Михайло, - каже, - дивись за сином, він же в школу не йде, а день біля кузні стовбичить.

- Подумали, подумали вдома, що зі мною робити, і віддали в науку до коваля. А я вже на той час сам вдома собі ковадло зробив, точнісінько таке як в кузні. Півтора року переймав я всі премудрості цієї справи. Добру школу пройшов. Забрали мене в колгосп. І з того часу до самої пенсії, сорок років у кузні колгоспній працював. Пам'ятаю, у 52-році голодно так було. Ми з одним товаришем змовились податись на роботу в Миколаїв. Може там хліба більше, думали. Завербувались на три місяці. Почули в колгоспі, що я коваль й бігом до ковальського діла приставили. Добре нам там було. Незабаром приїздить секретар райкому: "Ти коваль з Ровенщини?" Я, кажу. "Ваш голова колгоспу тебе потребує". А місцевий голова просить: "У нас залишайся". Із сусіднього господарства собі просять і квартиру одразу дають. Але подумав-подумав і повернувся в Морочне. Тут свою Любу Павлівну зустрів. Не подумайте, вона вам неабихто була – ланкова в колгоспі. Прегледівся, до душі припала. Чи може то я їй припав, - знову сипле жартом Микола Михайлович. - Близько року позустрічались, а там і побрались. Уже й

справді стали достойними людьми. Олександр у нас – Заслужений вчитель України, Почесний громадянин міста Калуша. Він викладає фізику в Калушській гімназії. Його вихованці стали переможцями Міжнародної олімпіади з фізики в Мексиці. Василь закінчив політехнічний інститут. Він інженер-конструктор. Працював на теренах колишнього Союзу. Зараз живе й працює в Києві. Володимир теж закінчив Львівський політехнічний інститут, за фахом - будівельник. Живе й працює в Тернополі, у нього своя будівельна фірма. Наймолодший - Юрій - закінчив Рівненський педінститут. Кілька років викладав іноземну мову в Морочненській ЗОШ. Нині живе й працює в Києві. Коли ми зібрались на святкування батькового 80-літнього ювілею, брати щиро дякували татові за добру науку й за ту працелюбність, яку він їм привив. Адже вони всі без винятку трудоголіки. Й своє добре ім'я заслужили саме завдяки копіткій праці. Це у них - від батька. Ми всі ним пишаємось. Він - надзвичайно справедлива людина. Для нього найвище благо – поміч тому, хто цього потребує. Будь-яку свою роботу покине, аби допомогти людині. Якщо пообіцяв – обов'язково виконає. Пам'ятаю, збирались в Рівне на презентацію

Аж на Великий його баран тули. Без участі Миколи Михайловича вже не уявляється жодне сільське свято. А на презентації "Мистецтва села Морочне" в обласному краєзнавчому музеї його образ був найкolorитнішим. Тож, вирушивши в чергову поїздку до колишнього райцентру вирішила не поминути обійстя місцевого коваля. Добре знаючи його непосидючість попередила про візит.

- Ідьте сміливо, я його таки притримаю в хаті, щоби в ліс за грибами не завіявся, - запевнила дружина Любов Павлівна.

- Ото ще б п'ять хвилин і вже мене не застали б, - стрічає нас недалечко воріт приязною посмішкою господар. - Маю роботу. Та вже коли прибули, давайте й погломонимо, - запрошує до обійстя. - Хоче самого мене послухаєте, а ні то й бабу мою покличемо. Уже в парі 59 років живемо. Здається, й не погано. Один раз за вік жінку вдарив. Так собі, злегка рукою штовхнув. Бо ж таку силу в руках ковальську мав, що боявся будь-кого зачепити. Боком усі бійки в селі обходив. З такою силою до біди не далеко, - сипле словами дід Микола.

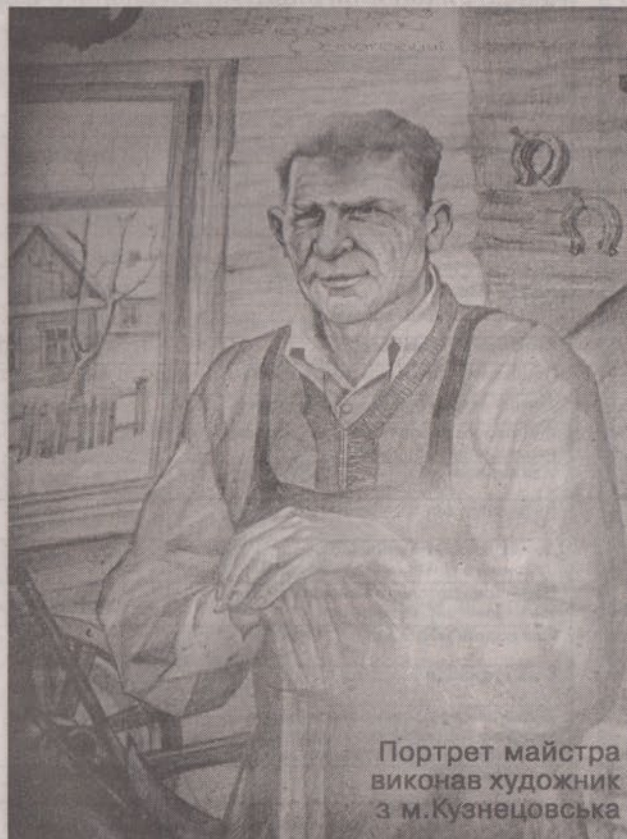
У свої вісімдесят він має надзвичайно енергійну вдачу й доволі молодечий вигляд. В очах Миколи Михайловича пламеніє вогонь багаття, певне того самого, що від часів своєї далекої юності запалив у ковальській печі.

- Мою розмову переслухати - дня буде мало. Я погломоніти люблю. Й на пам'ять не скажусь, - веде далі дідусь. - На днях у Млинок їздив, впорядкував могилу матері. У війну нас туди вивозили. Отам і пропала, бідолашна. Така доля судилася, що рідна тітка в ріці втопила. Трохи слаба була на голову. Мати пішла за нею проти ночі, аби та десь не пропала. А вийшло он як. Там у Млинку й поховали. Вернулись у Морочне - помер брат, потім сестра, ще один брат. Отак на рік чотирьох поховали. Батько на фронті. Повернувся, став своє життя облаштовувати, а я що - сам по собі. Іду в школу, а по дорозі звернув до кузні, там дядько Немиря молотом орудує. Припаду до дверей і

року побув у Польщі, а там і померав. Уже і золоте весілля відгуляли. Наступного року 60 літ будемо святкувати. П'ятеро дітей маємо. Усім вищу освіту дали. Порахував - тридцять п'ять літ сумки студентам передавали. Зараз в хаті по троє навчалось. Щастя мали, що наука тоді безкоштовна була. Усі п'ятеро моїх дітей неабиякими людьми стали. Сини світом роз'їхались, а біля нас донька єдина - Женя мешкає.

На тих словах до нашої розмови долучаються дружина господаря Любов Павлівна та його донька Євгенія Миколаївна Безушко, вчитель початкових класів Морочненської ЗОШ.

- Знаєте, батько правду каже, мої брати

Портрет майстра виконав художник з м. Кузнецовська

пам'ятаю, зобразились в Рівне на презентацію села в музеї. Вже о сьомій ранку зібрався й чекав на транспорт. А скільки цікавої інформації повідав він студентам із Польщі, коли ті подорожували Поліссям і збирали розповіді старожилів про нашу минувшину. Розповідав про війнні події, про розстріл євреїв у Морочному. Показував старовинні знаряддя праці, навіть вчив юну польську панянку як вдягати постолі. Поляки були в захопленні від спілкування з ним, - зі щирою любов'ю повідує Євгенія Миколаївна про свого батька.

- Уже й літа не маленькі за плечима, й ноги болючі, й другу групу інвалідності має, а на місці не прив'яжеш, - озивається Любов Павлівна. - У шість годин вже на ногах. Усе йому треба кудись спішити, щось робити. Ото сяде, як кошики з лози плести починає. А в свою майстерню, хоч на мить, але заглянути мусить. Хоч молота чи щипці в руках потримає і то йому легше стає. Якби трохи ще сили в руки, то, мабуть, від ковадла й не відтягнув би.

- Е, якби зараз колгосп повернувся - я б з високим побіг би в свою кузню. Ото життя було! - в очах діда Безушка знову запалюється полум'я ковальського багаття. При одному лиш спогаді про свою домашню майстерню він схоплюється з місця й веде мерщій показувати своє безцінне хазяйство.

- Оце мої молоти, а оце ковадло. А хочете зараз вогонь розведу? - Здається, в закутки старої майстерні десь ховаються його літа. Бо на очах коваль молодіє, навіть сивина соромливо ховається за картуз, шануючи безмежну любов майстра до своєї справи. Милуюсь його вправними рухами й так щиро, по-доброму заздрю отій невгасимій іскрі життєдайного тепла, що палахкотить в його серці. Таки щаслива людина дід Безушко! - ловлю себе на думці. Не втомився чоловік за довгі роки жити, не втомився трудитися, не втомився любити. Щасливий таки справді він чоловік. Одне слово - коваль свого щастя.

Галина ГАВРИЛОВИЧ